

Te Peretitenira'a *No Porinetia farani*

PIHA PUTURA'A PARAU 'API ***Mahana toru 10 nō tiurai 2019***

Te mau Fa'aotira'a a te 'Āpo'ora'a a te mau Fa'aterehau

Tauiraa tarena 'ohipa 'a te DDC

Nâ roto 'i te mâ'itiraa 'oire 'e tupu 'i te 'omuaraa matahiti 2020 'e tau'i te faaueree 'o te arata'iraa ture nō te 26 'o novema 2010, tauihia, 'ei ture Fenua nō te 8 'o novema 2010, 'e haamau ra 'i te mau tauturu a Porinetia nâ te mau 'oire 'e tâ na mau 'amuiraa 'ohipa.

Nō reira, 'e nō te haapâpûraa 'i te tere mâite 'o te faaineineraa mâ'itiraa, 'ua tau'i te tarena 'o te mau tauturu nō roto mai 'i te pû faahoturaa 'i te mau 'oire :

- E tape'a noa ai 'i te tomita 'o atete 2019 'e te 'opaniiraa 'o te mau arata'iraa tauturu, 'i-au 'i te faaueraa 'a te 'Apooraahau, 'i te 31 'o atete 2020 'eiaha râ 'i te 15 'o mâti 2020 ('oia ho'i 'i muri mai 'i te mâ'itiraa 'oire) ;
- Nō te mau aniraa tauturu 'e tae mai 'i roto 'i te pû a te DDC nō fepuare 2020 'e faa'orehia ia ;
- Nō te tomita 'o atete 2020 'aita 'e tauiraa.

Faateimaharaa utu'a nō te mau tapihoora taviri taata

'Ua faareva te 'Apooraahau 'i te 'opuaraa ture fenua 'âpî 'i te 'Apooraa a Porinetia, 'e ture nō te faateimaha 'i te utu'a nâ te feiâ 'e tapihoo taviri nei 'i te taata 'o tei piihia « boule de neige ».

Te faateimaharaa utu'a nei, 'e 2 matahiti fare 'auri e 'e 35 790 000 mirioni utu'a moni nâ te feiâ 'e tapihoo taviri taata. 'e nehenehe te utua 'e maraa atu 'i ni'a 'i te faito 10% 'o te moni papa 'e mauhia 'e te reira feiâ numerahia 'i ni'a 'i nâ matahiti 'e toru 'i haerehia mai. Te vai nei-â te tahi mau utu'a faarava'i 'o te nehenehe 'e faa'ohipa.

Nō teie huru tapihoo pii ato'ahia « boule de neige 'aore râ « pyramidale », 'e tapihoo taviri taata ia, 'o te upoo noa te monihia 'i te tutavaraa 'a tō raro mai.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

Hô'ê faa'oreraa tute nô te tahi mau tauihaa 'e faaiti 'i te faa'ohiparaa ito môri

'Ua faa-au te Mono Peretiteni 'i te 'Apooraahau 'ia haamauhia te hô'ê faa'oreraa tute nô te mau tauihaa 'e faaiti 'i te faa'ohiparaa 'i te ito môri.

Nô reira, te mau mâtini uira 'o te mau pahî, 'e faa'orehia te mau tute poro'iraa. 'Inaha, 'ei maau mâtini teie 'e 'ore 'e tutuha 'i te viivii 'i roto 'e 'i ni'a a'e 'i te miti, 'aore ato'a 'e viivii maniania.

Te mau pou môrî ito mahana 'e fâna'o 'ato'a 'i te faa'oreraa tute. 'Inaha nâ te mahana te reira 'e faatere.

'Ua haamana te 'Apooraahau 'i teie faaotiraa 'âpî, 'o te faa'ohipahia 'ia piahia 'i roto 'i te ve'a 'a te Hau.

Tauturu moni nâ te mau taiete

'I roto noa 'i tâ na tarena haamahutaraa 'i te 'imiraa faufaa, 'ua haamau te Fenua 'e piti rave'a tauturu 'i te mau taiete.

'A tahi, te tauturu nô te hooraa mai 'i te tauihaa nâ te mau taiete na'ina'i (AEPE) nô te 'âpee 'ia râtou 'i roto 'i tâ râtou faati'araa 'ohipa 'e te haahoturaa 'i tâ râtou 'imiraa.

Te piti 'o te rave'a tauturu nô te haamauraa ia 'i tâ râtou taiete 'e nô te faaneheneheraa 'i te mau faretoa rii na'ina'i 'e te mau fare tāmāaraa (APCR).

'Ua fârii te 'Apooraahau 'ia tauturuhia 'i ni'a 'i te faito 'amui 'e 26 060 000 toata nô te pa'epa'e 'e 9 taiete.

Te mau faatureraa nô te tereraa poti 'i te hoeraa vaa Te Aito

'E tupu te hoeraa vaa matahiti Te Aito 'i rotopû 'i te 'outu Tefauroa 'i Mahina, te o'o'â Taaone 'i Pirae 'e te tairoto 'o Arue, 'i te 19, 20 'e tapati 21 'o tiurai 2019. 'Ua faa-au te tomita 'e te Faatereraa 'o te 'ohipa moana 'a Porinetia (DPAM) 'i te mau arata'iraa 'e haamauhia 'ia-au tei matau noahia, 'o te faatureraa ia te mau faatereratereraa potin â tei nau tuhaa miti.

Nô te rahiraa mai te feiâ mata'ita'i 'e nô te pâruru 'ati 'e titauhia te hô'ê rēni 'opanihia râtou 'ia tâpiri 'i te mau vaa. Nâ te mau muto'i faataahia nô te reire tuhaa 'ohipa 'e ti'â'âu mai 'i roto anei 'i te o'o'â 'o Papeete 'e nau tuhaa 'e maha 'i ni'a nei.

1. Te tuhaa Z1, mai te roto 'o Taaone 'e te avaava 'o Arue, tae roa 'i te ava 'o te menema 'o te Aarii. 'E 'opani 'eta'etahia te mau poti 'ia teretere. 'E haamata te 'opaniraa 'a mahana mâa 28 'o tiurai 'i te hora 8 tae atu 'i te hora 11 'e te hora 12 'e te 'âfa tae atu 'i te hora 4.
2. Te tuhaa z2, nâ te pa'i ava 'o Arue 'e tô na tairoto, nâ te tomita 'e hi'opo'a 'i te mau faatereratereraa poti. 'E haamata te 'opaniraa 'i te mahana mâa 20 'o tiurai 'i te hora 8 tae atu 'i te hora 11 'e te hora 12 'e tae atu 'i te hora 12 'e te 'âfa tae atu 'i te hora 4.

3. Te tuhaa Z3 mai te roto Matavai. 'ua tâ'oti'ati'ahia 'e te mau poito, 'opani ato'ahia te poti 'e atu 'i tei faanahohia 'e te tomite. 'e 'opani 'i te mahana mâa 20 'o tiurai 'i te hora 8 tae atu 'i te hora 11 'e te hora 12 'e te 'âfa tae atu 'i te hora 4.
4. Tuhaa Z4 nâ te roaraa ia 'o te hiti tai 'o Matavai, tei reira te 'apaparaa vaa 'e te rânî tapaeraa, 'e te 'aua « fun zone » haamauhia 'e te tomite, 'opani 'eta'etahia te mau pahi nâ te reira tuhaa. 'Ehaamata te 'opaniraa 'i te mahana mâa 20 'o tiurai 2019 'i te hora 8 tae atu 'i te hora 11 'e te 'âfa 'e te hora 12 tae atu 'i te hora 4.

Teie râ, te mau pahi 'o hi'opo'a 'e pâruu ati, 'e te mau poti fâriihia 'e te tomite noa te nehenehe 'e faateretere nâ roto 'i te mau tuhaa faataahia. Nô te mau turamaraa hau atu tei te piha 'ohipa moana DPAM 'e aore râ 'i ni'a 'i te tahua rorouira : www.service-public.pf/dpam.

'Aro 'i te tihepuraa huna

Te 'aroraa 'i te pae 'o te tihepu huna raa 'i te taata rave 'ohipa 'o te tahi tuhaa 'ohipa te reira nâ te faatereraa 'o te ture 'ohipa. 'e ô ato'a mai râ te tahi atu mau pû a te Hau 'i roto 'i teie 'aroraa. 'E mea rû 'ia faaea te mau tihepu hunaraa 'o te haafifi nei 'i te feiâ 'e nâ reira hia nei, fifi ato'a te mau taiete aveave atu 'i ni'a 'i te huiraatira.

Teie peu matau noa hia, 'o te 'ore ia 'e faa'ite 'i te tihepuraa taata 'aore râ te tahunaraa 'i te mau hora 'ohipahia, te tahi 'e haere atu ra 'i te 'u'anaraa, 'o te faaheporaa ia te fatu 'ohipa 'i te taata 'o tâ na 'e tihepu 'ia rave 'i te hô'ê pâtana, e'ere râ 'o ia 'i te paoti 'inaha 'o te fatu 'ohipa ihoa te paoti. 'E peu tâviri ture teie. 'E'ita teie peu 'e faatupu 'i te ti'araa 'ohipa 'âpî, 'i naha 'e tapurahia te pâtana haavare 'ei fatu 'ohipa. 'Ua hiti mai teie tumu parau 'i roto 'i te rururaa pae toru 'e te mau aupûpû pâruru, te fâ 'ia tape'ahia teie peu nâ roto 'i te haapaariraa te mau ture 'ohipa, nô te 'aro pâpû 'i te peu tihepu hunaraa 'i te taata rave 'ohipa.

Mai 2017 mai, te tautoo raa mai te faatereraa 'o te ture 'ohipa a te Hau, nô te haamau 'i te moihaa ture nô te 'aro 'i te mau tihepu hunaraa. 'O te haava a te Repupirita 'e peretiteni nei 'i te tomite ararata'i 'i teie 'aroraa, 'o te haaputuputu nei, 'i te mau toru 'ava'e ato'a, te mau piha 'ohipa a te Hau 'e ô 'i roto 'i teie 'aroraa te Faatreraa 'o te ture 'ohipa 'a te Hau, te CPS, DICP, te nuu muto'i farani, te muto'i tahiti DSP, PAF, 'e te vai atu.

'I roto 'i te mau rururaa 'e tarenahia ai te mau ttere hi'opo'a, 'i te mau vahi 'ohiparaa, mai te mau pereoo hoo mâa 'i te pô, te mau faati'araa fare, titau ato'ahia te mau faaho'iraa pau 'a te fare turuutaa CPS 'e te utu'a taere. Nô te faufaa rahi 'i te pae 'o te 'imiraa faufaa 'e totiare 'e te mau hinaaro faatiti'aifaro 'a te mau aupupû pâruru 'ia faaea roa teie peu, 'ia haamauhia te râve'a faaâraraa 'i te mau tihepuraa ti'a 'ore. 'E riro ato'a mai teie rave'a faaâra 'ei hi'opo'araa 'i te taata 'ê'ê rave huna nei 'i te 'ohipa, 'e 'ia faa'ohipahia te ture fenua 'e pâruru nei 'i te ti'araa 'ohipa nô te taata fenua.

Te mau arata'iraa nô te tâ-nota-raa 'i te mau hotera 'utuâfare

'Ia-au 'i te mau tauraa Ture Fenua nô te 29 'o mâti 2018 nô ni'a 'i te mau nohooa râtere 'i Porinetia nei 'aua haaatu 'e 6 'auri metua.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

'Ia auraro te mau nohoraa râtere 'i te mau faa'iteraa hou 'i te pû 'o te râtere 'ia tapurahia 'o ia 'e 'ia pâpû tâ huru fâriiraa ;

'Ia tapurahia te mau fare 'e fârii nei 'i te râtere , 'o te 'u'ana roa mai nei 'i Porinetia. Taa'ê atu 'i te mau tapuraraa, 'ei nohoraa râtere, 'i te pû fâriiraa râtere, 'i teie nei 'e faahepohia 'ia tapura ato'a 'i roto 'i te mau fare 'oire iho, te reira nô te neheneheraa ia 'ia numera 'i te faito 'i ni'a 'i te 'âpaparaa 'o te mau nohoraa ;

Faa'âpî 'i te huru 'apaparaa 'o te mau hotera 'utuâfare 'ia 'ite mâramarama hia te faito 'o te nohoraa râtere, 'e piti 'apaparaa 'e ravehia 'i teie mahana, te nohoraa 'i roto 'i te 'utuâfare iho, tei pihia « piha fârii » 'e te mau « fare fârii ». 'I te mâtâmua 'e maha 'apaparaa ;

Faa'ohie te mau 'apaparaa nâ roto 'i te faa'oreraa te tomite hi'opo'a 'e haamau 'i te pu'etau mana pae matahiti ;

'E tei ihoa râ, nô te mau fare fâriiraa, 'e aore a râtou 'e parau faati'a nô te paturaa fare 'ia faaô mai 'i roto 'i te 'apaparaa mâ te auraro râ 'i te mau faaueraa mana 'i te pae 'o te pârururaa taata, 'ia-au 'i te ture Fenua, haamauhia nô te 'apaparaa 'e 'o te ravehia 'e te tomite hi'opo'a 'aore râ 'e taata faataahia nô te rera.

'O teie te tumu parau faufaa roa tâ te 'Apooraa 'i hi'opo'a nô te haapâpû. 'O te faa'iteraa 'i te mau faaheporaa mâtâmua roa 'e ô ai 'i roto 'i te 'apaparaa . nâ teie 'apaparaa 'e nehenehe ai 'i te fatu fare 'e titau 'i te tauturu a te Fenua nô te faa'âfaro 'i te parau faati'a paturaa fare 'ia-au 'i te mau faaueraa mana 'e auraro nô te mau fare fârii huiraaatira.

Mai te 'omuaraa matahiti 2019, 'ua haaparare te pû fâriiraa râtere, nâ roto 'i te mau motu, te faatureraa nei. 'O te mau motu atea 'e puai nei 'i te fârii 'i te râtere tei tere mâtâmuhia 'e te tomite fârii râtere : Raiatea, Popora, Huahine, Tahaa, Maupiti, 'e Fakarava, 'i eperera nei, Rairoa, Tupua'i, 'e Hiva Oa 'i mê nei 'e 'o Moorea 'i tiunu.

Taa'ê atu 'i te reira, 'ua 'apapahia 13 hotera 'utuâfare. Nô te atea 'o teie mau fare fârii râtere, 'e mea faufaa roa 'ia tere roa atu te tomite nô te 'afa'i 'i te mau turamaraa 'e 'erehia nei 'e râtou. Nô te reira, 'e tâmau noa te tomite 'i tô na mau tere turama. Teie râ 'e nô te pu'e tau tere rahi hia 'e te râtere 'ua faataimehia, 'e haamata faahou te tere 'i te tetepa 'i : Nuku Hiva, Tikehau, Rurutu 'e Ra'ivavae.

Fatianiraa 'ia Tahtiti : tauturu a te faatereraahau 'o te fârii ratere nâ te mau taatiraa

'Ua fârii te 'Apooraahau 'e horo'a 'i te tauturu nâ te mau tâatiraa 'e toru, 'i ni'a 'i te faito moni 'e 3 450 000 toata, mai teie 'i raro nei :

- 1 500 000 nâ te SARL Drôle de Zèbre ;
- 1 000 000 toa nâ te taatiraa Dragon nô te mâ'itiraa purotu 2019 ;
- 950 000 toata nâ te taatiraa Tahina Show nô te tere 'i Auteraria 2019.

Fâriiraa huiraaatira 'i roto 'i te mau piha 'ohipa 'a te Hau : 'opuaraa « 'e peu fârii, mana'o tauturu 'e te vitiviti »

Nô te haamaita'i te fâriiraa huiraatira, 'e haamau hô'ê 'opuaraa « peu fârii maita'i, mana'o tauturu 'e te vitiviti », 'e rave rahi rênî 'ohipa. Hô'ê 'o te mau rênî 'o te fârii aroha taata raa ia 'i te huiraatira nâ roto 'i te mana'o tauturu 'e te 'ohipa vitiviti. 'i teie tau 'o te rorouira 'o te tahi ia rave'a 'ohie nô teie tauraa.

Nô pâhono 'i teie fâ, 'o te tuuraa ia 'i te huiraatira 'i rôpû 'i te tâviniraa 'a te Hau nâ roto 'i te fârii aroharaa te taata 'i te taata : te fâriiraa. 'O teie te arata'iraa 'o te haaâveâve atu 'i roto 'i te taato'araa 'o te mau piha 'ohipa 'a te Hau nô te hô'ê arata'iraa faahiahia. Nô te faatâpae 'i teie 'opuaraa, 'ia 'âpeehia ia te mau piha 'ohipa 'e te mau pû 'a te Hau 'i roto 'i teie tauraa. 'O te tumu mau ia nô teie 'opuaraa haamaita'i 'i te fâriiraa nâ roto 'i te rorouira 'e te fârii tino roa. Nô te huiraatira, te fâ 'o te turamaraa ia 'e te arata'iraa 'ia na nâ roto 'i te 'aau tae 'e te turama 'e te tai'o 'ohieraa, haere roa ato'a 'i te hâmani 'i tâ râtou parau mana, faaho'i atu ai nâ roto 'i te 'aau tae 'e te faatura. Nô te hau, teie 'opuaraa nô te faaô tamau 'i roto 'i te feruriraa 'e te faa'ohiparaa 'i te arata'iraa 'ohipa 'i roto 'i te piha 'ohipa, te mana'ona'oraa 'ia mauruuru te huiraatira.

Nâ te faatereraa 'o te tauî-haamaita'iraa 'i te mau ture 'ohipa 'a te hau 'e arata'i 'i teie 'opuaraa, rave 'amui 'e te pû rorouira (SIOF), nô te faatupu 'i te moihaa rorouira 'e te faatereraa hâpa'o 'i te feiâ rave 'ohipa a te hau (DGRH). 'Ahuru mâ toru 'o tei tai'o hia nô te haamau 'i teie tâmatamataraa.

Tei faaô mai nô teie taime, 'e va'u râtou pû 'ohipa 'a te hau.

'I te pae anei 'o te fâriiraa tino roa aore râ mâ te rorouira ; te mau fâ, 'o te tura'iraa ia 'i te 'aravihi 'ohipa 'o te feiâ fârii. Nô te fâriiraa tino roa, 'ia mau pâpû 'ia râtou te peu fârii taata aore râ nâ roto 'i te niuniu. 'Ia faanehehehia te mau piha fâriiraa taata, 'ia hôhô'a te mau piha fâriiraa ato'a 'a te hau, nô te haamatau 'i te huiraatira 'i te tereraa 'ohipa 'e 'ohie ato'a ai te titauraa parau nâ na.

Te fâriiraa rorouira, 'e haamaita'ihia te vitiviti 'e te faanahora 'api arata'i NET.pf 'e tâ te mau piha 'a te Hau. 'E haapaarihia te 'ite 'ohipa 'i ni'a 'i te rorouira 'e au nô te turama pâpû 'i te taata titau parau. Te haamâmâraa 'i te mau parau faa'î, 'e te taato'araa 'o te mau parau mana 'e ani tamau hia mai nei. 'Ia 'ohie ho'i te feiâ rave 'ohipa 'i te arata'i 'i tâ râtou 'ohipa.

Nô nâ ava'e mâtâmua, 'e 'ohipa te mau pû 'i ni'a 'i noa 'i te arata'iraa 'o tâ râtou 'ohipa, 'e te faatupuraa 'i te mau parau faa'î nâ roto 'i te rorouira. 'I teie mahana 'e 9 arata'iraa te nehenehe 'e fana'ohia 'i ni'a 'i te 'api arata'i rorouira 'a te Hau NET.pf. 'E ôti mai-â te tahi atu 'api 'âpî. Te tapura 'ohipa 'i muri nei 'o te fâriiraa te taata 'i te taata.

Tauturu moni nâ te mau taatiraa pâruru natura

'Ua fârii te 'Apooraahau 'e 8 aniraa tauturu nâ te mau taatiraa pâruru arutai mareva, tei te faito 'amui 'e 3 796 000 taota. Te tuharaa :

- 506 000 toata nâ te Amicale des pêcheurs de Maatea, nô te tâmâ 'i te tairoto 'o Maatea Moorea ;
- 300 000 toata nâ te taatiraa Heifara nô tâmâraa 'i Huahine ;
- 250 000 toata nâ te taatiraa Ia Hotu o Mahaena ;
- 250 000 toata nâ j'aime mon fenua ;
- 920 000 toata nâ Mata Tohira ;

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

- 750 000 toata nâ Pu tahi haga no Ganaa nô te tanuraa tiare faaherehere 'i Tukahora 'i Anaa ;
- 320 000 toata nâ Te avaava va'a nô te mahana Cleane valley 'i Papenoo ;
- 500 000 toata nâ Team Jeunesse Parea nô te tâmâraa fenua 'i Parea huahine.

Tâmoni 'ore te utaraa nô te mau taata huma

Te utaraa taata porinetia nei, 'e 50% te toparaa tarifa nô te mau tamarii mai te 2 tae atu i te 12 matahiti, te mau tamarii hâpii 'e te mau piahi, 'e mea tâmoni 'ore nô te 'aiû 'e te te feiâ 60 matahiti. Te haamau nei te Faatereraa hau 'e toru rave'a nô te pae 'o te huma, a tahi te tâmoni 'oreraa te utaraa nâ te pereoo mataienaa nô te taataa 'ite hia 'e te tomita 'a te COTOREP 'e taata huma teie. Mai roto mai 'i te rururaa 'i tupu na i te 1 'o tiunu ra 'i te mahana nô te mau huma 'i matara mai ai teie parau. Nâ te DSFE 'e âmo mai 'i teie tapura 'ohipa.

Nâ roto 'i teie faaotiraa 'e 'ohie ato'a ia te terere haere 'o te râ nunaa taata nô te ô 'ohie râtou 'i roto 'i te oraraa totiare 'e te 'ohipa. Tei ni'a râtou 'i te tai'o 2 842 'i Tahiti nei 'e 339 'i Moorea 'o te nehenehe 'e fâna'o 'i teie faaotiraa.

Te 'ohipa 'amui nei te Hau fenua, te faatereraa 'o te mau utaraa taata 'e te taiete fatu pereoo mataienaa 'o Tahiti nô te faatere 'i teie 'opuaraa. Tei faaotihia, 'ia fatu te taata tata'itahi 'i te hô'ê tareta uira nô te mau taime ato'a 'a tere ai 'o ia.

Tia'i noa atu ai te 'ia mana mai te tauraa ture 'o tiunu 2012 nô te mau tarifa pereoo mataienaa 'o Tahiti 'e Moorea, 'e horo'a hia nâ te mau huma te titeti 'aore râ te tareta nô tô râtou mau tere hâpii tôro'a. 'Ia faatae 'i te mau aniraa 'i te pû 'a te DSFE. 'Ei faaotiraa rû teie nô te pâhono vitiviti 'i te hinaaro 'o te Faatereraahau 'ia matara teie fifi 'e orahia nei 'e te hô'ê pae 'o te nunaa 'i roto 'i te oraraa taupûpû.

Rururaa 'ohipa nô te arai 'i te mau mâferaraa tamarii, 'e te feiâ paruparu

Nâ roto 'i te 'aano 'e te fifi 'o te orahia nei 'e te feiâ 'o tei hâmani 'inohia nâ reira te totaiete ma'ohi taato'a, 'o te mâferaraa te 'ati totiarerahi roa a'e te orahia nei 'e te nunaa. Te mau vahine, te mau tamarii 'opa'ipa'i, te mau tamarii rii teie 'e 'ati tamau nei 'i te mâferahia. 'E 'ati rahi teie nô râtou 'e tô râtou 'utuâfare, nô te 'amuiraa 'e te totaiete taato'a. 'E puta tauâ hâmani 'inoraa 'i roto roa 'i te hohonuraa 'aau nô te roaraa 'o tô râtou oraraa 'e vai roa ato'a 'i roto 'i te û'i 'i muri mai 'e 'o te haafifi 'e te êa, te hâpiiraa, te 'ohipa, te peu taparahi 'e te 'imiraa faufaa.

Te vai ato'a nei te mâferaraa 'i te mau huma te reira ato'a te tu'ino roa 'i te oraraa. 'E nehenehe te hâmani 'ino raa 'e nâ roto hia mai 'i te hô'ê taata ti'aturi rahihia. Mâ'iti 'ore 'i te faito matahiti, te ma'i 'o te taata, te paparu, te huma 'o te nehenehe 'e hô 'i roto 'i te mâferaraa, 'e 'ohipa 'o te 'ore roa 'e nehenehe 'e fâriihia.

Te hâmani 'ino, 'o te haapaparu atu-â ia 'i te taata paparu, 'e nehenehe te hâmani 'inoraa 'e ravehia 'e te taata fetii iho, . te faa'ite mai nei te mau tuâtapaparaa te tupu nei te mau mâferaraa 'i roto noa ihoa 'i te fetii, te feiâ nohooa tâpiri, te taata mâtau.

Nô te reira, 'ia ravehia ihoa te faaotiraa nô te arai 'i teie mau peu hou a tupu mai ai te fifi, 'ia haamaita'ihia te mau vahi 'e orahia 'e te taata. Te faanaho nei te faatereraahau nô te Utuafare 'i te rururaa nâ te mau rauti pâruru tamarii 'e te feiâ paruparu.

'E tupu teie rururaa 'i te 17 'o tiurai, rautihia 'e Mary Lembo, taote tu'ite nô te hâpiiraa teitei Pontificale Grégorienne nô Roma 'e mero nô te pupu mâ'imi CCP.. 'O teie pû te 'ohipa nei nô te horo'a 'i te turamaraa 'i roto 'i te feiâ 'e 'ohipa nei 'i roto 'i teie tuhaa 'ohipa nô te pârururaa tamarii. Vahine fâroo nô te 'amuiraa Sœur de Sainte Catherine, titau manihinihia 'o ia 'e te metua Jean-Pierre de Cottenceau, 'Epikopo 'i Papeete, 'ia fâna'o te faatereraahau 'i te 'ite 'o te Mary Lembo.

'Opuaraa faati'a 'i te hô'ê pû rahi nô te mâriri 'aitaata

'Ua haamata mai te mau rapaauraa mâriri 'aitaata 'i te fenua nei 'i 2004 ra 'e 'ua haere atu 'i te 'aanoraa 'i teie mahana nâ roto mai 'i te tarena mâriri 'aitaata mâtâmua roa 'a Porinetia (2018-2022). 'I 2017 'e 2018, nâ roto 'i te faa-au-raa parau Hau nui-Hau fenua nô te âmoraa 'i te tapura faufaa 'o te mau rapa'âuraa, 'ua faati'a mai te Hau fenua i te pû rapa'auraa, 'ua nehenehe ato'a 'i te Hau fenua 'e tâpiri atu 'i te mau hi'opo'araa 'e rapa'âuraa tîtî mâmâ 'i Taioha'e 'e te neheneheraa 'e haamau 'i te chimio 'i Taravao 'e 'Uturoa, 'e araua'e 'i Taioha'e.

Nô te faa-au-raa parau Hau nui Hau fenua 2019 'ua 'opua te Hau fenua 'e haamau 'i te Tep scan 'e te faanaho faahouraa 'i te 'ohipa mâ'imi ma'i 'i Porinetia, nâ roto 'i te pâtiaraa 'i te 'i roto 'i te tino 'i te râau 'atomi 'o te piri atu 'i ni'a 'i te ma'i mâriri riro atu ai te neheneheraa 'e hi'opo'a tamau 'i tô na tereraa 'e te tupoheraa 'i te pû ma'i. 'Ia mau teie pû, 'e îti ato'a mai te faareva raa taata ma'i 'i Aotearoa (72 'i 2018 ra).

Nô teie 'opuaraa faati'a 'i te pû mâ'imi, 'o te tâviri pâpû nô te 'ite 'i te mariri 'aitaata. Te haaputuraa mai 'i te vâhi hô'ê 'o te mau rave'a 'e vai nei, tâ te CHPF 'e te ILM 'o te haapaariraa ia 'i te tereraa 'ohipa, te haapeepeeraa 'i te mau hi'opo'araa 'e te 'itehia te huru 'o te ma'i. nô reira te 'aano rii noa atura ia te huru rapa'âuraa mâriri 'aitaata 'i te fenua nei, 'e 'o te nehenehe 'e fâna'o ato'ahia 'e te mau fenua tâpiri 'o Patitifa nei, 'o te 'ere nei 'i teie huru rapa'âuraa 'i o râtou.

Nô te rapa'âu 'i te mau ma'i nô te mau fenua nô rapae mai, 'o te tahi 'âpî nâ Porinetia 'o te faahoonaa 'i te mau mâtini moni rahi 'e fatuhia 'e tâtou. Nô te reira, 'ua fârii te 'Apooraahau 'i te haaputuputuraa mai 'i te vâhi hô'ê te mau rave'a ato'a 'e vai nei, 'e ti'a mai ai teie 'opuaraa nô te Pû 'a Porinetia nô te mâriri 'aitaata (IPC).

Te parau hapapa 'o te mau niu 'o te oraraa piahi

'Ua tupu na 'i te 19 'o tiunu nei te rururaa mâtâmua roa 'o te niu oraraa o te piahi, faanahoraa nâ te fatereraahau 'o te hâpiiraa 'e te û'i 'âpî fariihia mai 'e tô te 'Apooraa 'a Porinetia. 'Ei taima teie nô te haaputuputu 'e te haaparauparau 'i te feiâ ato'a 'e ô 'i roto 'i te haamaita'iraa 'i te oraraa 'o te mau piahi 'i te fenua nei 'e 'i te ara. Nô te Hau farani te mana hâpii 'i te hâpiiraa teitei, 'are'a te oraraa 'o te piahi 'e mana nô te Fenua (mai te nohoraa, te utaraa, te moni pûtê...).

'I roto 'i te reira rururaa 'i matara mai ai te hôho'a arata'i 'i te oraraa 'o te piahi 'i Porinetia 'e te tarena 'ohipa niuhia 'i ni'a 'i te mau parau 'i matara mai. 'I te 19 'o tiunu

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

nei, 'ua riro teie mahana 'ei taime feruriraa 'i ni'a 'i te mau tâfifiraa rau 'e ora hia nei 'e te mau piahi 'e nô te feruri 'amuiraa 'i ni'a 'i te mau rave'a pâpû nô te tatara 'i te reira. 'Ua riro ato'a te reira mahana 'ei turamaraa 'i te mau piahi 'i te rauraa 'o te huru oraraa 'o te hô'ê piahi 'i te fenua nei 'e 'i te ara nâ reira te mau tauturu 'e vai nei nô râtou.

'A tahi matahiti 'i teie nei 'ua tupu tamau noa mai te mau fâreireira 'i rotopû 'i te Faatereraahau 'e te mau piahi 'o Porinetia 'e 'o râtou tei faaoti 'e reva 'i Farani. 'O te nohoraa, te utaraa, te moni pûtê te tumu parau tamau 'e matara mau nei nâ reira te 'aifaito 'ore 'o te mau turamaraa. Tei roto te reira mau tumu parau 'i te feruriraa 'a te Faatereraahau 'o te hâpiiraa 'e te û'i 'âpî.

Tauturu moni nâ te mau taatiraa tu'aro 'e te Ū'i 'âpî

'Ua hi'opo'a 'e 'ua fârii te 'Apooraahau 'e 29 aniraa tauturu nâ te mau 'amui tahiraa tu'aro, taatiraa tu'aro 'e taatiraa û'i 'âpî, tei ni'a 'i te faito 'e 50 269 000 toata.

- Tauturu tereraa 'ohipa nô 2019 :

Taatiraa û'i 'âpî :

- ° Union Territoriale- 'Amuitahiraa tu'aro 'e Ta'ere 28 293 000 toata.
- ° Mataienaa Vaa 'o Uapou 600 000 toata
- ° Cope hâpiiraa Maatea 1 000 000 toata

Amuitahiraa tu'aro :

- ° Amuitahiraa Tahiti tu'epôpô 5 200 000 toata ;
- ° Amuitahiraa Tahiti Badminton 3 366 000 toata.

Taatiraa tu'aro :

- ° Faa'a Rugby Oremu 993 000 toata ;
- ° As Tefana 782 000 toata ;
- ° Taravao Athlétic 706 000 toata ;
- ° Seaside BJJ 541 000 toata ;
- ° District Moorea Hand ball 386 000 toata ;
- ° Taihani 364 000 toata ;
- ° Te Haa Nui 646 000 toata ;
- ° Comité des Sport et Jeunesse Tai'arapu Ouest 454 000 toata ;
- ° Tamarii Taravao 374 000 toata ;
- ° Aito Nui 383 000 toata ;
- ° Team Tupuai 416 000 toata ;

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

- ° Centre Nautique Phaeton 668 000 toata ;
- ° District Vaa Raiatea 352 000 toata ;
- ° Comite sport et jeunesse Uapou 454 000 toata ;
- ° Vélo Club Tahiti 448 000 toata ;
- ° District Football Uapou 454 000 toata ;
- ° Team Moorea 1 454 000 toata ;
- ° Team Faa'a Vaa 273 000 toata ;
- ° Mataiki Basket-ball 430 000 toata ;
- ° AS Hoaaki 409 000 toata ;
- ° Tapu Rugby 469 000 toata ;
- ° Nuuroa Pêche 267 000 toata ;
- ° AS Ihilani Vaa 377 000 toata ;
- ° Club Equestre Tahiti 710 000 toata.

Tauturu moni nô te mau tereraa 'ohipa 'a te mau hâpiiraa a te Hau

'Ua faataa te 'Apooraahau 'i te mau tauturu moni nô te mau tereraa 'ohipa 'a te mau hâpiiraa , tei ni'a 'i te faito 'e 39 mirioni mai teie 'i raro nei :

- Tuarua Hitiaa 499 000 toata ;
- Tuarua Tipaerui 4 264 000 toata ;
- Teriitua a Teriierooiterai 'i Paea 5 911 000 toata ;
- Maco Tevane 6 401 000 toata ;
- Paul Gauguin 969 400 toata ;
- Lycée Polyvalent Taaone 4 077 000 toata ;
- Lycée Aorai 1 644 000 toata.

Faatureraa 'i te 'ohipa faahoro pereoo uta taata

'I roto 'i tâ na rururaa nô te 10 'o tiurai nei, 'ua haamana te 'Apooraahau 'i te tauraa 'i te faauerua mana 'o te ture Fenua 'e faature ra 'i te 'ohipa faahoro pereoo uta taata, nô te mau faura'o raro mai 'i te 10 parahiraa nô te 30 'o eperera 2018.

'A tahi, nô te haamahuta faahou 'i te toro'a taxi, 'e mea titauhia 'ia pâpû ê nâ te Faaterehau 'o te utaraa 'e peretiteni 'i te tomite 'a te mau Taxi, 'e hi'opo'a nei 'i te mau aniraa pâtana. 'E mana tô na 'ia haamau 'i te tapura 'ohipa 'a te tomite.

Te tahi, nô te tatara 'i te mau taupûpû 'e fârereihia nô te mâ'iti 'i te mau mero tomite te haapâpûra 'i teie nei 'e pârâhi mai 'i roto 'i te tomite 'o te mau ti'a 'o te mau fatu Taxi ia 'o Ni'a Mata'i 'e /aore râ 'o Raro Mata'i.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

Taa'ê atu, 'e faarava'ihia te faanahoraa 'ohipa nô te haapâpû 'i te mau tânotaraa 'o te mau hi'opo'araa titauroa parau toro'a nô te faa'ohie ia 'i te faanahoraa 'ohipa 'i roto 'i te mau taamotu.

Nô te faa'ohie 'i te tereraa 'ohipa 'a te hau 'e 'ia-au 'i te vârua iho 'o te parau pâpa'i, 'e faahepo 'ia faa'ite 'i te parau toro'a 'i te taima aniraa parau faati'a 'a te mau fatu pereoo aore râ 'e faahoro nei 'i te faura'o, te reira 'irava 'ua faa'orehia ia.

-0-0-0-0-0-

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00